

POLSKIE BADANIA GEOBOTANICZNE
POZA GRANICAMI KRAJU

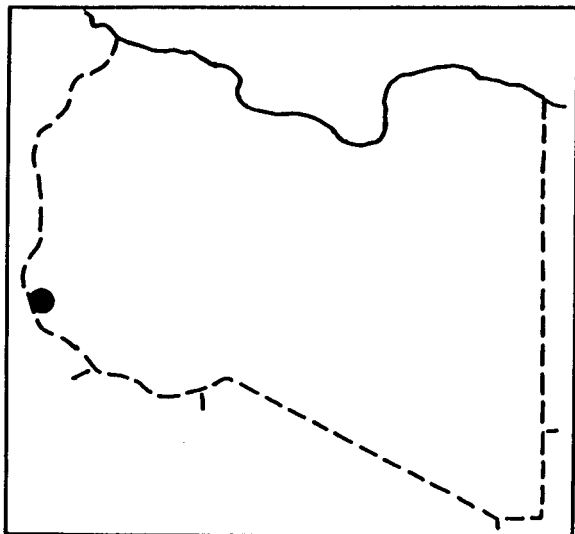
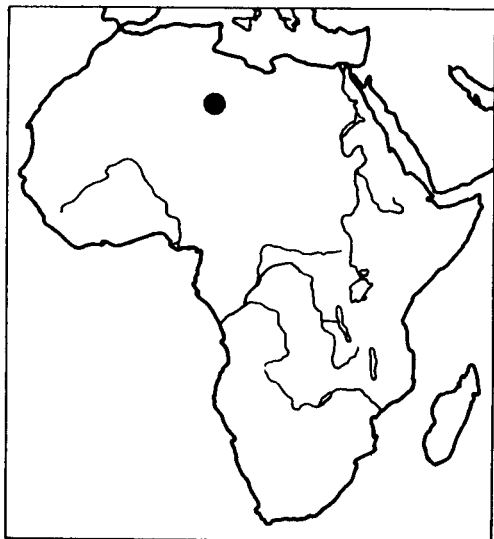
*Materiały 36 Seminarium Geobotanicznego,
Warszawa, 15–16.03.1991*

Redakcja: J. B. Faliński & Z. Mirek

POLISH GEOBOTANICAL INVESTIGATIONS
ABROAD

*Materials of the 36th Geobotanical Seminar,
Warsaw, 15–16 March 1991*

Edited by: J. B. Faliński & Z. Mirek

**POLSKIE BADANIA ARCHEOBOTANICZNE
W AFRYCE PÓŁNOCNEJ: TADRART ACACUS (LIBIA)**

Polish archaeobotanical studies in north Africa: Tadrart Acacus (Libya)

Krystyna WASYLIKOWA

Summary. Rock shelters situated in the Acacus mountains in SW Libya were inhabited several times by nomadic tribes during Epipaleolithic and Neolithic times. Rich material of plant macrofossils recovered in these shelters included several herbaceous species, fruits of *Balanites aegyptiaca* and charcoals. Several species were collected for food or other uses.

Key words: palaeoethnobotany, macrofossils, epipaleolithic, neolithic, SW Libya

Prof. dr hab. Krystyna Wasylikowa, Zakład Paleobotaniki, Instytut Botaniki im. W. Szafera, Polska Akademia Nauk, ul. Lubicz 46, 31–512 Kraków

Badania prowadzono w ramach ekspedycji Instytutu Paleontologii Uniwersytetu w Rzymie pod kierunkiem F. Mori i B. E. Barich. Badania archeologiczne prowadzone przez badaczy włoskich w górach Acacus w południowo-zachodniej Libii doprowadziły do odkrycia kilku stanowisk epipaleolitycznych i neolitycznych. Są one położone w schroniskach skalnych, w których w przeszłości wielokrotnie zatrzymywały się plemiona koczownicze i pozostawiły swoje ślady w postaci zabytków archeologicznych, kości zwierzęcych i szczątków roślinnych. Przeprowadzone badania interdyscyplinarne pozwoliły na odtworzenie warunków środowiska naturalnego w okresie osadnictwa i sposobów gospodarowania ówczesnych grup ludzkich. Autorka komunikatu otrzymała do opracowania szczątki makroskopowe roślin z dwu stanowisk, z Ti-n-Torha datowane na około 9000–8000 lat temu i z Uan Muhuggiag pochodzące sprzed około 6000–5000 lat. Na razie zostały one oznaczone w małym procencie. Stwierdzono obecność kilku gatunków zbieranych przez ludy koczownicze jeszcze obecnie. Do tej grupy należą niewątpliwie jadalne owoce „daktyla pustynnego” czyli *Balanites aegyptiaca*, owoce *Citrullus colocynthis* jak również ziarniaki wielu traw, takich jak *Cenchrus biflorus*, *Brachiaria*, *Digitaria*, *Echinochloa*, *Dactyloctenium*, *Eragrostis*/*Sporobolus* i

Panicum. Owoce *Balanites* mają jadalny miąższ, a ponadto ich nasiona dostarczają oleju. Znalezienie w Uan Muhuggiag bardzo wielu pestek rozbitych może wskazywać na ich użytkowanie w tym celu już w neolicie. Można przypuszczać, że wszystkie rośliny zbierane występowały obficie w otoczeniu schronisk w okresie ich zasiedlenia przez ludzi. Badania palinologiczne przeprowadzone na tym samym stanowisku przez E. Schulza wykazały, że w tym czasie roślinność lokalna była bogatsza, ale składała się z tych samych elementów co dzisiaj.

LITERATURA

- [1] BARICH B. E. 1987. Archaeology and environment in the Libyan Sahara (The excavations in the Tadrart Acacus 1978–1983). BAR International Series, 368.
- [2] SCHULZ E. 1987. Holocene vegetation in the Tadrart Acacus: the pollen record of two early ceramic sites. W: B. E. BARICH (red.), *Archaeology and environment in the Libyan Sahara*. BAR International Series, 368.
- [3] WASYLIKOWA K. w druku. Plant macrofossils from the archaeological sites Uan Muhuggiag and Ti-n-Torha/Two Caves, Tadrart Acacus, SW Libya. W: *Proceedings of the International Symposium in Dymaczewo*.

Instytucje współorganizujące badania:
Istituto di Paleontologia, Università di Roma, „La Sapienza”, Italy;
Instytut Botaniki im. W. Szafera, Polska Akademia Nauk, Kraków